

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750 i 854).

Konieczność dokonania przedmiotowej nowelizacji wynika z potrzeby ujednoczenia tygodniowego wymiaru godzin nauki religii i etyki w szkołach publicznych przez określenie nowego tygodniowego wymiaru godzin nauki religii w szkołach oraz ustalenie tygodniowego wymiaru godzin nauki etyki.

Obecnie, zgodnie z § 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. z 2020 r. poz. 983 oraz z 2024 r. poz. 1158), zwanego dalej „nowelizowanym rozporządzeniem”, nauka religii w szkołach publicznych odbywa się w wymiarze dwóch godzin lekcyjnych tygodniowo. Jednocześnie wymiar ten może ulec zmniejszeniu za zgodą biskupa diecezjalnego Kościoła Katolickiego albo władz zwierzchnich pozostałych kościołów i innych związków wyznaniowych. Natomiast nauka etyki odbywa się w wymiarze ustalonym przez dyrektora szkoły. Taki stan prawny powoduje, że nie każdy uczeń ma możliwość pobierania nauki religii i etyki w takim samym wymiarze. Ze względu na obligatoryjność organizowania nauki religii i etyki przez publiczne szkoły dla chętnych uczniów zasadne jest ujednoczenie tygodniowego wymiaru tych zajęć na poziomie przepisów powszechnie obowiązujących, tak aby każdy uczeń w publicznej szkole pobierał tę naukę w takim samym wymiarze. W związku z powyższym proponuje się zmianę § 8 nowelizowanego rozporządzenia polegającą na określeniu, że w szkołach publicznych nauka religii i etyki odbywa się w wymiarze 1 godziny lekcyjnej tygodniowo (§ 1 pkt 3 projektu rozporządzenia).

W projekcie nie przewiduje się zmian w zakresie organizacji nauki religii w publicznych przedszkolach, która nadal będzie się odbywała w wymiarze 2 zajęć przedszkolnych tygodniowo.

Jednocześnie, ze względu na fakultatywność pobierania nauki religii i etyki przez uczniów (nauka religii i etyki jest organizowana na życzenie rodziców lub pełnoletnich uczniów), zasadne jest, aby lekcje religii i etyki odbywały się przed rozpoczęciem

obowiązkowych zajęć edukacyjnych, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2024 r. poz. 737 i 854), zwanej dalej „ustawą – Prawo oświatowe”, przewidzianych dla ucznia w danym dniu albo po zakończeniu tych zajęć. Zgodnie z powyższym przepisem do obowiązkowych zajęć edukacyjnych zalicza się zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia ogólnego i z zakresu kształcenia w zawodzie, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 3 ustawy – Prawo oświatowe, w tym praktyczną naukę zawodu, a w przypadku szkół artystycznych – zajęcia edukacyjne artystyczne, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 47 ust. 1a tej ustawy. Proponowane rozwiązanie poprawi sytuację uczniów nieuczestniczących w zajęciach religii lub etyki, którzy mieli dotychczas wymuszoną przerwę pomiędzy obowiązkowymi zajęciami edukacyjnymi w ciągu dnia nauki w szkole. Uczeń musiał oczekiwać na kolejne zaplanowane w danym dniu zajęcia obowiązkowe, a dyrektor szkoły realizować obowiązek wynikający z § 3 ust. 3 nowelizowanego rozporządzenia – zapewnienia temu uczniowi opieki lub zajęć wychowawczych w czasie trwania lekcji religii lub etyki. W szczególności w szkołach o dużej liczbie uczniów taka sytuacja wprowadzała zamieszanie organizacyjne i niepotrzebnie wydłużała pobyt uczniów w szkole.

Proponuje się zatem wprowadzenie w nowelizowanym rozporządzeniu nowej regulacji przez dodanie § 8a, który zobowiązuje dyrektora szkoły do organizowania zajęć religii lub etyki przed rozpoczęciem obowiązkowych zajęć edukacyjnych, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, przewidzianych dla ucznia w danym dniu albo po zakończeniu tych zajęć (§ 1 pkt 4 projektu rozporządzenia). Zmniejszony wymiar nauki religii powinien ułatwić dyrektorom szkół realizację wprowadzanego warunku organizacyjnego, nawet w przypadku, kiedy uczniowie z różnych oddziałów czy klas biorą udział także w innych zajęciach, np. dodatkowych zajęciach edukacyjnych czy nauce języka mniejszości narodowej, etnicznej lub języka regionalnego.

Zmiany przewidziane w projekcie rozporządzenia powinny ułatwić dyrektorom publicznych szkół bardziej elastyczne organizowanie nauki religii i etyki, w szczególności w szkołach z dużą liczbą uczniów, przy jednoczesnych trudnościach z zatrudnieniem kadry o wymaganych kwalifikacjach, a także mogą przyczynić się do zlikwidowania problemu dwuzmianowości w niektórych szkołach.

Ponadto w projekcie przewidziano doprecyzowanie § 2 ust. 2 nowelizowanego rozporządzenia, zgodnie z którym obowiązujące w szkołach od dnia 1 września 2024 r.

zasady dotyczące organizowania nauki religii w grupie międzyoddziałowej lub grupie międzyklasowej, o których mowa w § 2 ust. 1c–1e nowelizowanego rozporządzenia, będą stosowane w przypadku organizacji nauki religii w grupie międzyszkolnej lub w pozaszkolnym punkcie katechetycznym (§ 1 pkt 1 lit. a projektu rozporządzenia). Przepis ten zlikwiduje wątpliwości interpretacyjne i ułatwi zawieranie porozumień między organami prowadzącymi szkoły oraz między tymi organami a kościołami lub innymi związkami wyznaniowymi w sprawie tworzenia międzyszkolnych grup nauczania religii i punktów katechetycznych. W związku z tą zmianą konieczne jest uzupełnienie § 2 ust. 4, pozwalającego organowi prowadzącemu, w ramach posiadanych środków i na wniosek kościoła lub związku wyznaniowego, zorganizować naukę religii w sposób odmienny niż wynikający z liczby zgłoszonych uczniów określonych w rozporządzeniu (§ 1 pkt 1 lit. b projektu rozporządzenia), oraz odesłania w § 3 ust. 2, który określa, że zajęcia z etyki w zależności od liczby zgłoszonych uczniów organizowane są w taki sam sposób jak nauka religii (§ 1 pkt 2 projektu rozporządzenia).

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 września 2025 r.

Rozporządzenie nie jest sprzeczne z prawem Unii Europejskiej.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597), w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Rozporządzenie nie wymaga przedstawienia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, celem uzyskania opinii, dokonania konsultacji albo uzgodnienia.

Rozporządzenie nie ma wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236 i 1222).

Projekt rozporządzenia nie podlega ocenie w zakresie oceny skutków regulacji w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2022 r. poz. 348).

Odnosząc się do § 12 pkt 1 załącznika do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. z 2016 r.

poz. 283), należy stwierdzić, że rozporządzenie uwzględnia regulacje, w stosunku do których nie ma możliwości, aby mogły być podjęte za pomocą alternatywnych środków.